

แหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น “วัดทุ่งเนินพยอม”
โรงเรียนวัดทุ่ง หมู่บ้านป่าแฝก ตำบลป่าแฝก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

 ประวัติวัดทุ่งเนินพยอม

วัดทุ่งเนินพยอม เป็นวัดเก่าแก่มาก สร้างขึ้นตั้งแต่ ครั้งกรุงสุโขทัย ชื่อวัดตั้งตามสภาพทางภูมิศาสตร์ คือ บริเวณวัดจะล้อมรอบด้วยทุ่งนาจุดที่ตั้งของวัดเป็นเนินดิน และมีต้นพยอมใหญ่อยู่ต้นหนึ่งจึงได้ ชื่อว่า "วัดทุ่งเนินพยอม" ตามพงศาวดาร กรุงธนบุรีได้บันทึกไว้ว่า ในปี พ.ศ. ๒๓๑๘ กองทัพพม่านำโดย อะแซหุ่นกี้คุม กองทัพหลวง จำนวน ๑๕,๐๐๐ คน เข้ามาตีไทย เดินทางตั้งแต่เมืองตากเรื่อยมาถึงบ้านโกร ป่าแฝก และได้เผาทำลายวิหารโบสถ์ของวัดทุ่งเนินพยอมต่อมาชาวบ้านได้ร่วมกันปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่โดยภายในบริเวณวัดมีสิ่งสำคัญเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนได้แก่ พระประธานในอุโบสถวิหารที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงสุโขทัย เสาของวิหาร ก่อด้วยอิฐหน้าวัว กว้าง ๑๑ เมตร ยาว ๒๑.๖๐ เมตร

ประวัติวัดทุ่งเนินพยอมในอดีตนั้น มีนายอะแซหุ่นกี้ ไปรบกับจีนที่เชียงตุงที่มีไพร่พลมากกว่ามาก แต่ที่สุดจีนก็ขอสงบศึก ทำให้อะแซหุ่นกี้จึงเป็นวีรบุรุษของพม่า การที่พม่าติดพันศึกกับจีนทางเชียงตุง ทำให้พระเจ้าตากมีโอกาสรวบรวมบ้านเมือง มีทหารเอกคือ เจ้าพระยาจักรี (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) กับ เจ้าพระยาสุรสีห์ (กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท) ที่พม่าตั้งฉายาว่า “พระยาเสือ” พ.ศ. ๒๓๑๘ สมัยกรุงธนบุรี อะแซหุ่นกี้ทราบข่าวทหารพม่าเกรงกลัวพระยาเสือกันมาก อะแซหุ่นกี้ก็ได้เดินทางจากเกาะตะมา ผ่านด่านแม่ละเมา ผ่านตาก ผ่านบ้านด่านลานหอย มุ่งตีพิษณุโลก จับกรมการเมืองสวรรคโลก ๒ ได้คน ทราบว่าเจ้าพระยาสุรสีห์ ร่วมกับ เจ้าพระยาจักรียกไปตีเมืองเชียงใหม่จากพม่า แทนที่อะแซหุ่นกี้จะยกทัพไปตีเอาเมือง กลับสั่งให้ทัพหน้าตั้งค่ายที่บ้านกงธานี ทัพหลวงตั้งที่เมืองสุโขทัย และบอกเหล่าทหารว่า “เจ้าของเขาไม่อยู่ อย่าเพิ่งไปเหยียบเมืองเขาเลย” เพื่อแสดงว่าอะแซหุ่นกี้ เป็นวีรบุรุษ เมื่อเจ้าพระยาจักรีกับเจ้าพระยาสุรสีห์ตีเมืองเชียงใหม่ได้ ได้ข่าวว่าพม่ายกเข้ามาจึงรีบยกทัพกลับพิษณุโลก อะแซหุ่นกี้ก็ตามมาตั้งค่ายล้อมเมืองไว้ทั้ง ๒ ฟากแม่น้ำ ต่างก็ส่งทหารออกรบกันทุกวัน ผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ อะแซหุ่นกี้จึงขอลูกตัวเจ้าพระยาจักรีแล้วสรรเสริญว่า รูปก็งาม ฝีมือก็เข้มแข็ง สู้รบเราผู้เป็นผู้นำได้ จึงอุทิศสำหรับรักษาตัวไว้ ภายหน้าจะได้เป็นกษัตริย์เป็นแน่ เอาเครื่องมาทองสำหรับหนึ่งกับสักหลาดพับหนึ่ง ดินสอแก้วสองก้อน น้ำมันดินสองหม้อ มาให้แล้วว่าจะรักษาเมืองไว้ให้มั่นคง เราจะตีเอาเมืองพิษณุโลกให้จงได้ในครั้งนี้ ไปภายหน้าพม่าจะตีเมืองไทยไม่ได้อีกแล้ว อะแซหุ่นกี้ล้อมเมืองพิษณุโลกจนเกิดขาดแคลนเสบียงอาหาร เจ้าพระยาจักรีกับเจ้าพระยาสุรสีห์จึงตีฝ่าวงล้อมของพม่าไปรวบรวมพลที่เมืองเพชรบูรณ์ อะแซหุ่นกี้เข้าเมืองพิษณุโลกได้เจอแต่เมืองที่ไม่มีอะไรเหลือ พร้อมทั้งได้รับข่าวพระเจ้ากรุงอังวะสิ้นพระชนม์แล้วจึงยกทัพกลับ วัดทุ่งเนินพยอม อยู่ในบริเวณที่อะแซหุ่นกี้เข้ามาตั้งทัพ

 ความสำคัญ/ลักษณะ

อุโบสถ หลังเดิมที่สร้างในสมัยสุโขทัยถูกพม่าเผา ในปี พ.ศ. ๒๓๑๘ เหลือซีกด้านหลังด้านเดียว และ ได้ปฏิสังขรณ์ใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ พระประธานในอุโบสถ "พระศกพลญาณ" ปางมารวิชัยเป็นพระพุทธรูปปูนปั้น วิหาร สร้างสมัยสุโขทัยเสาววิหารก่อด้วยอิฐหน้าวัว ยังปรากฏอยู่ วิหารยังมีได้ทำการซ่อมแซม พระพุทธรูปมีพระนามว่า "หลวงพ่อดู" เข้าใจว่าจะเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกสร้างไว้ หลวงพ่อหมและหลวงพ่อดูเป็น

พระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์ ศาลาการเปรียญหลังเดิมเป็นไม้ชำรุด ต่อมาประชาชนและเจ้าอาวาสเฉื่อย อรุโณ ได้ร่วมกันสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้ก่อสร้างต่ออีก ๑ หลัง

ประเภทแหล่งศิลปกรรมา

วัด วัดร้าง ศาสนสถาน

สถานการณ์สิ่งแวดล้อม

ภูมิทัศน์ด้านหน้าวิหารไม่มีความเป็นระเบียบ เนื่องจากชาวบ้านได้นำพวงมาลัยว่าว มาวางไว้เพื่อสักการบูชา พระพุทธรูปสร้างขึ้นใหม่ปรางสมานทำให้มุมมองด้านหน้าวิหารมีความขัดแย้งกันผนังด้านหลังวิหารเต็มไปด้วยเครื่องของที่ใช้แล้วนำไปซุกไว้ตามรอยแยก

สถานที่ตั้ง

วัดทุ่งเนินพยอม เลขที่ ๘๒ หมู่ที่/หมู่บ้าน ๒ ตำบล ป่าแฝก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัด สุโขทัย

รายละเอียดการเข้าถึงข้อมูล

พระครูสุธรรมบุญเขต บุคคลอ้างอิง พระคุณสุธรรมบุญเขต ชื่อที่ทำงาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัยเลขที่ ๘๒ หมู่ที่/หมู่บ้าน ๒ ตำบล ป่าแฝก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัด สุโขทัย รหัสไปรษณีย์ ๖๔๑๗๐ โทรศัพท์ ๐๔๖๒๔๐๓๗ เว็บไซต์ culture_st@hotmail.com

🚦 แหล่งการเรียนรู้

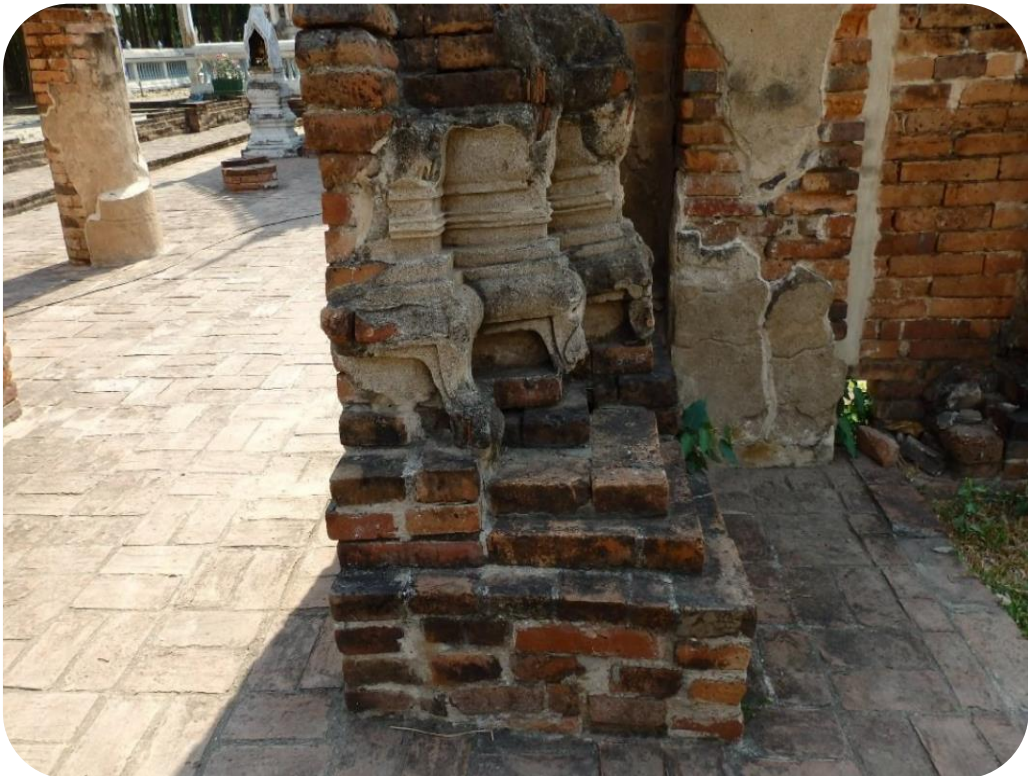
ภาพ ภายในและภายนอกพิพิธภัณฑ์วัดทุ่งเนินพยอม

ภาพ ศาสนสถานภายในบริเวณวัดทุ่งเนินพยอม เสาของวิหารก่อด้วยอิฐหน้าวัว

ภาพ ปูนปั้นรูปเทวดาที่ข้างประตู

ภาพ ฐานสิงห์

ภาพ ลายปูนปั้นบนกรอบประตู

ภาพ สิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัย

ภาพ ชุ่มประตู่

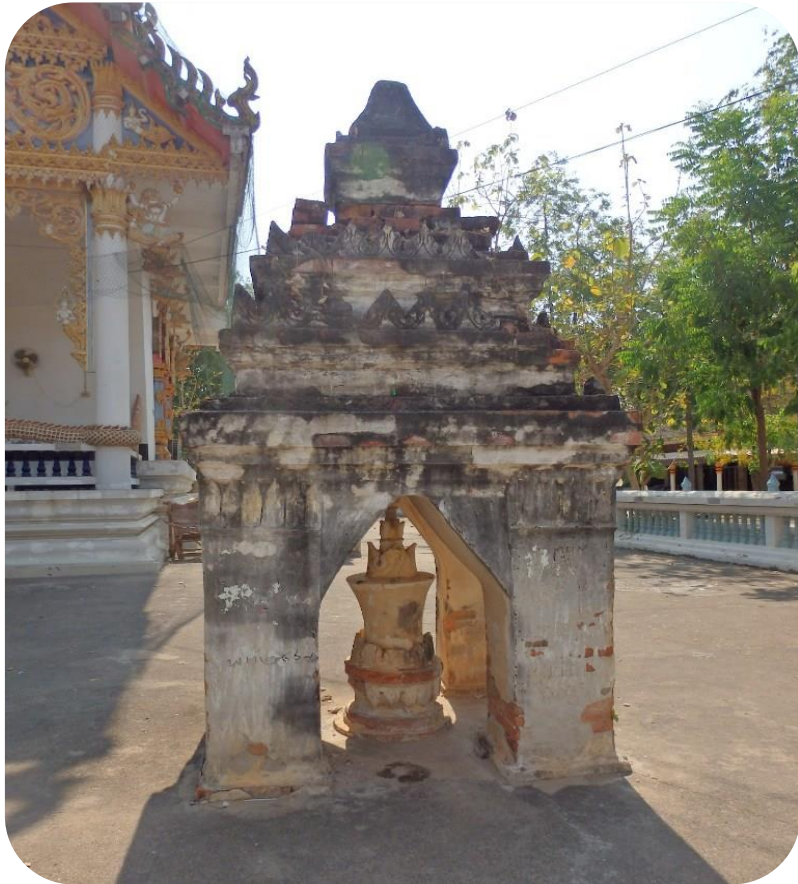
ภาพ พระพุทธรูปบริเวณภายในวัดทุ่งเนินพยอม

ภาพ พระทศพลญาณ พระประธานในวิหาร ปางมารวิชัย หลวงพ่อเหม และหลวงพ่อดู

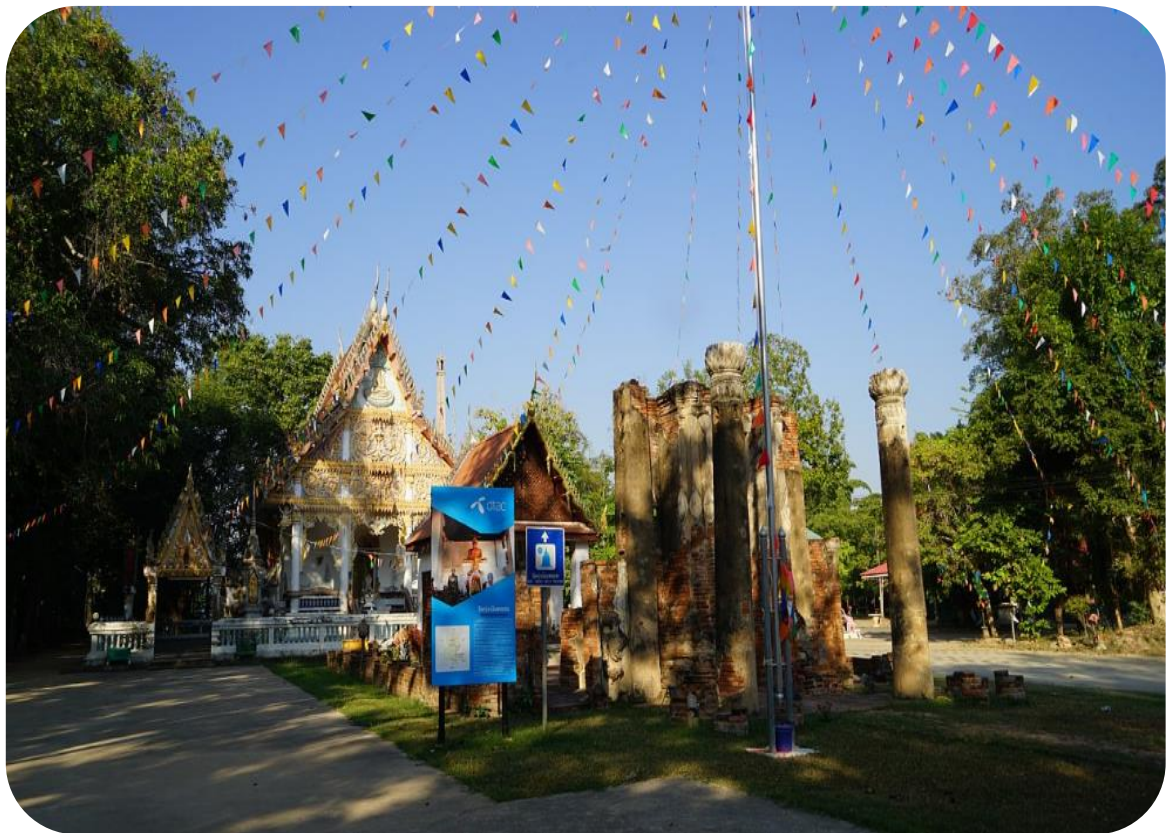
ภาพ รอยพระบาท

ภาพ พระอุโบสถ

ภาพ ศาลากลางน้ำ

ภาพ วัดทุ่งเนินพยอมในปัจจุบัน